შესავალი

მოცემული ანგარიში წარმოადგენს 2015 წელს საქართველოში საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების მახასიათებლების მიმოხილვას, რომელიც მოწოდებულ იქნა სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ.

გამოცემის მთავარ ინტერესს წარმოადგენს დასვენების და ბიზნესის მიზნებთან დაკავშირებული ვიზიტები, ასევე მოგზაურობის განმავლობაში გაწეული დანახარჯები.

საერთაშორისო ტურიზმის მნიშვნელობა

საერთაშორისო მოგზაურობას მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში. მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) მონაცემებით, 2015 წელს ამ დარგის პირდაპირმა კონტრიბუციამ მსოფლიოს მთლიან მშპ-ში 2.2 ტრილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (3%) და ხელი შეუწყო 108 მილიონი სამუშაო ადგილის შექმნას. მისი პირდაპირი და გვერდითი ეფექტების მხედველობაში მიღების შემდეგ, აღნიშნული სექტორის წვლილი მსოფლიო ეკონომიკის განვითარებაში შემდეგია: მსოფლიოს მშპ-ს 9.8%, ერთი ადგილი ყოველი 11 სამუშაო ადგილიდან, 4.3% მთლიან განხორციელებულ ინვესტიციებსა და 6.1% მსოფლიოს მთლიან ექსპორტში.[1]

საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები

2015 წელს საერთაშორისო მოგზაურების[2] ვიზიტების რაოდენობა 6,305,635 იყო, რაც წინა წელთან შედარებით 7.1%-ით მეტია (გრაფიკი 1).

გრაფიკი 1: საერთაშორისო მოგზაურების მიერ განხორციელებული ვიზიტები წლების მიხედვით

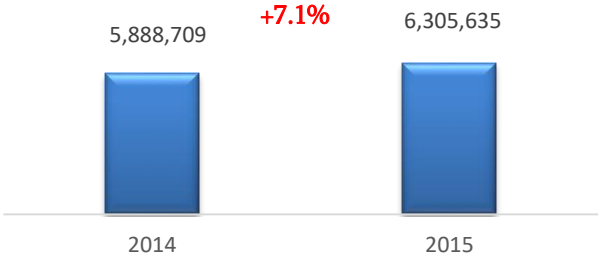

საერთაშორისო ვიზიტორების ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტები

2015 წელს საერთაშორისო ვიზიტორების[3] მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობამ 5,255,999 შეადგინა. მათი უმრავლესობა (საქართველოს არარეზიდენტი მოქალაქეების გათვალისწინების გარეშე) 86.9% მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტების მიერ განხორციელდა. საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული ვიზიტების რაოდენობის მიხედვით ლიდერი ქვეყანაა სომხეთია 1,191,777 ვიზიტით, რაც 11.8%-ით მეტია წინა წელთან შედარებით. მას მოსდევს აზერბაიჯანი 1,156,183, თურქეთი 1,074,065 და რუსეთი 763,019 ვიზიტით.

---

[1] Economic Impact of Travel and Turism 2016, Annual Update, WTTC

[2] მოგზაური არის ნებისმიერი ასაკის პირი, რომელიც გადაადგილდება სხვადასხვა გეოგრაფიულ არეალს შორის ნებისმიერი ხანგრძლივობითა და მიზნით. ის გამორიცხავს საქართველოს რეზიდენტ სხვა ქვეყნის მოქალაქეებს და მოიცავს საქართველოს მოქალაქეებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის რეზიდენტები არიან.

[3] ვიზიტორი არის 15 წლის ან უფროსი ასაკის საქართველოს არარეზიდენტი მოგზაური, რომელმაც განახორციელა ვიზიტი საკუთარი ჩვეული გარემოდან საქართველოს ტერიტორიაზე ერთ წელზე ნაკლები დროით. საქართველოში ჩვეული გარემოს განსასაზღვრად შემდეგი მეთოდი გამოიყენება, ჩვეულ გარემოში ითვლება ის ვიზიტები, რომლებიც თვეში 8-ჯერ ან 8-ზე მეტჯერ ხორციელდება.

ცხრილი 1: ტოპ 5 ქვეყანა საერთაშორისო ვიზიტების მიხედვით

ქვეყანა	2014	2015	ცვლილება %
სომხეთი	1,065,970	1,191,777	11.8%
აზერბაიჯანი	1,103,408	1,156,183	4.8%
თურქეთი	1,136,703	1,074,065	-5.5%
რუსეთი	651,282	763,019	17.2%
საქართველო (არარეზიდენტი)	482,038	441,260	-8.5%

საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე მეტი ვიზიტი 4,435,284 (ზრდა +3.8%) სახმელეთო გზით განახორციელეს. ყველაზე მეტი ვიზიტი სარფის 1,179,163 (-6.4%) სასაზღვრო პუნქტიდან განხორციელდა, მას მოსდევს წითელი ხიდი 976,272 (-1.8%) და სადახლო 885,289 (+12.8%) ვიზიტით.

ცხრილი 2: საერთაშორისო ვიზიტები საზღვრის ტიპის მიხედვით

საზღვრის ტიპი	2014	2015	ცვლილ % 2014-2015
სახმელეთო	4,273,195	4,435,284	+3.8%
საჰაერო	639,919	737,660	+15.3%
სარკინიგზო	50,767	47,046	-7.3%
საზღვაო	40,450	36,009	-11.0%

საერთაშორისო ვიზიტების 57.3% (3,011,663) საქართველოში ღამისთევას მოიცავს, რაც ტურიზმის სტატისტიკის საერთაშორისო რეკომენდაციის თანახმად ტურისტულ ვიზიტს ნიშნავს, ხოლო 42.7% ერთდღიანი ვიზიტებია (2,244,336).

როგორია საერთაშორისო ვიზიტების ძირითადი მიზნები?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა (31.4%) გართობა, დასვენება, რეკრეაციის მონახულების მიზნით განხორციელდა. სხვა ხშირად დაფიქსირებულ მიზნებს შორის არის მეგობრების/ნათესავების მონახულება (23.5%), ტრანზიტი (18.9%), ბიზნესი / პროფესიული საქმიანობა (10.2%), შოპინგი (9.5%) და მკურნალობა (4.3%). ვიზიტების მხოლოდ 2.2%-ის შემთხვევაში დასახელდა ვიზიტის სხვა მიზანი (გრაფიკი 2).

გრაფიკი 2: ვიზიტის მთავარი მიზანი

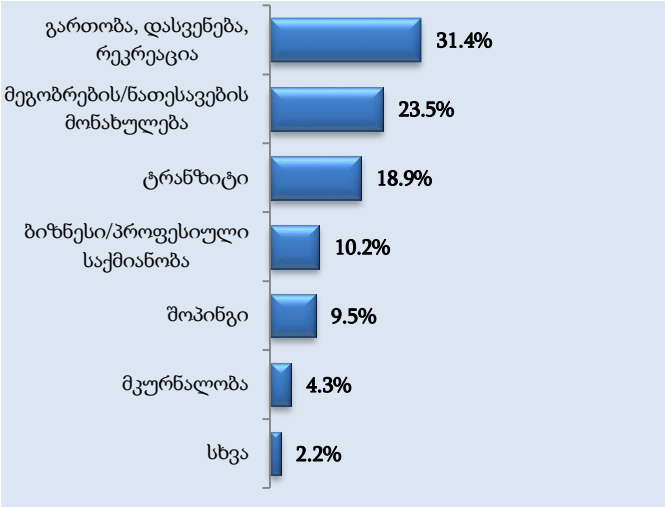

რა არის საქართველოში პირველადი ვიზიტების წილი?

საერთაშორისო ვიზიტების 81.4% განმეორებით ვიზიტს წარმოადგენდა საქართველოში, ხოლო 18.6%-ზე მეტი კი პირველადს. შესაბამისად 2015 წელს საქართველოში 976,771 პირველადი ვიზიტი განხორციელდა.

მეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმრავლესობისთვის საქართველოში ვიზიტი პირველი არ იყო. განმეორებითი ვიზიტი ყველაზე ხშირ ხასიათს სომხეთის რეზიდენტების ვიზიტებში ატარებს 97.5%, შემდეგ მოდის აზერბაიჯანი 93.1%, რუსეთი 82.4% და თურქეთი 70.8%. სხვა არამეზობელი ქვეყნის რეზიდენტების უმეტესობა საქართველოს პირველად ეწვია (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 55.7%; „სხვა ევროპა“ - 62.1%; „სხვა ქვეყნები“ – 55.9%) (გრაფიკი 3).

გრაფიკი 3: ვიზიტის პრაქტიკა

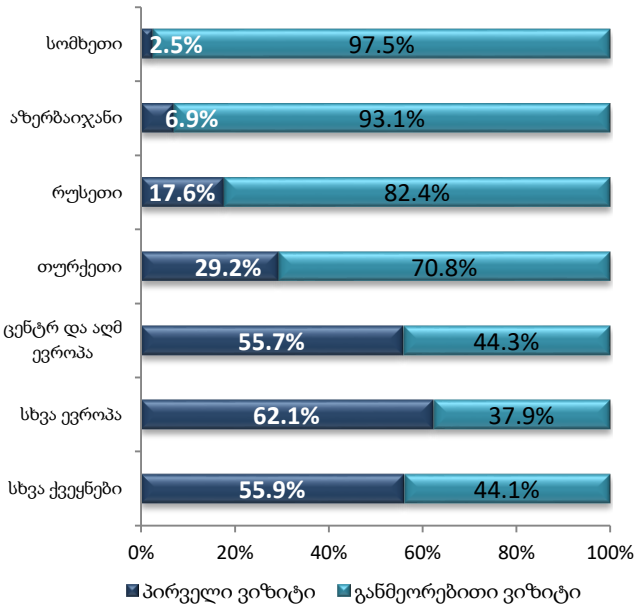

რა ხანგრძლივობით მოგზაურობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობა 3.4 ღამეს შეადგენს და ეს მაჩვენებელი განსხვავდება სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტების მიხედვით. მეზობელი ქვეყნების რეზიდენტები საქართველოში შედარებით ხანმოკლე პერიოდით ჩერდებიან, რუსეთის რეზიდენტების გარდა, რომლებიც საქართველოში ხანგრძლივად, საშუალოდ 5.3 ღამით რჩებიან. ვიზიტის ხანგრძლივობით ასევე გამოირჩევიან ევროპელები (ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა - 7.5 ღამე, სხვა ევროპა - 9 ღამე) და „სხვა ქვეყნების“ ვიზიტორები. ამ უკანასკნელი ქვეყნებიდან ჩამოსული სტუმრები საქართველოში საშუალოდ 9 ღამით რჩებიან.

ცხრილი 3: საშუალო გაჩერების ხანგრძლივობა

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო ღამისთევა
აზერბაიჯანი	2.7
თურქეთი	2.1
რუსეთი	5.3
სომხეთი	1.3
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	7.5
სხვა ევროპა	9
სხვა ქვეყნები	9

რომელ ქალაქებს და რეგიონებს სტუმრობენ უცხოელი ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 47.4% საქართველოს დედაქალაქში განხორციელდა, მას მოჰყვება ბათუმი 30.7%-ით. დანარჩენ ქალაქებსა და ადგილებში შედარებით ნაკლები ვიზიტები დაფიქსირდა, მათ შორის: მარნეულში (12.3%), ყაზბეგში (5.2%), მცხეთაში (4.9%), რუსთავში (3.8%), ქობულეთში (3%), ახალციხეში (2.9%), ლაგოდეხსა (2.6%) და ქუთაისში (2.6%) (გრაფიკი 4).

გრაფიკი 4: ყველაზე ხშირად მონახულებული ტურისტული ადგილები

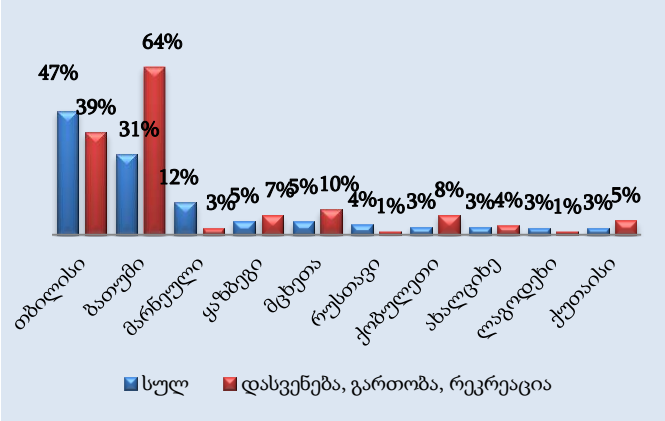

ვიზიტების უმეტესობა 47.4% რეგიონულ დონეზე თბილისში განხორციელდა, შემდეგ მოდის აჭარა 32%, ქვემო ქართლი 19.6% და მცხეთა-მთიანეთი 10.5%. დანარჩენი რეგიონებიდან ყველაზე მეტი ვიზიტი განხორციელდა სამცხე-ჯავახეთში 8.2%, კახეთსა 5.9% და სამეგრელო - ზემო სვანეთში 3.5%.

რომელი ინფორმაციის წყაროებით სარგებლობენ საერთაშორისო ვიზიტორები?

საქართველოში ჩამოსვლამდე ვიზიტორებმა სხვადასხვა ინფორმაციის წყარო გამოიყენეს. ვიზიტების 46.4%-ის შემთხვევაში მათ ინფორმაცია მეგობრებისგან/ახლობლებისგან მოიძიეს, ვიზიტების 21%-ისთვის საქართველოს შესახებ ინფორმაციის წყაროს ინტერნეტი წარმოადგენდა, ხოლო 8.2%-მა ამისათვის ტელევიზია/რადიო გამოიყენა. ვიზიტების უმეტესობისთვის (61.2%) ვიზიტორს უკვე მოეპოვებოდა ინფორმაცია წინა ვიზიტიდან.

ვიზიტორების დიდი ნაწილი, რომლებიც პირველად იმყოფებოდნენ საქართველოში, ქვეყნის შესახებ ინფორმაციის მოსაძიებლად მეგობრებს და ნათესავებს დაეკითხა (63%), 38.2%-მა ინფორმაცია ინტერნეტით მოიძია, ხოლო 11.8%-ისთვის ინფორმაციის წყარო ორგანიზაცია / ბიზნეს პარტნიორი იყო (გრაფიკი 5).

გრაფიკი 5: ინფორმაციის წყარო

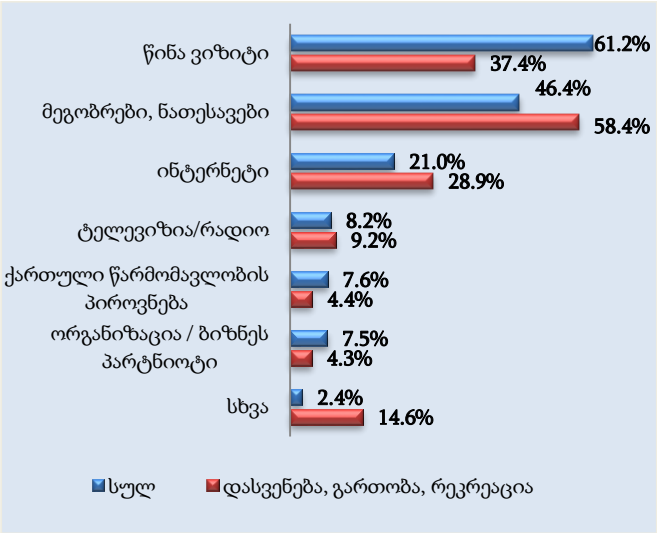

როგორია საერთაშორისო ვიზიტორების დემოგრაფიული პროფილი?

ვიზიტორების უმრავლესობა მამრობითი სქესის წარმომადგენელია (მამრობითი – 68.6%; მდედრობითი– 31.4%). 31 – 50 წლის ასაკობრივი კატეგორია საერთაშორისო ვიზიტორების ყველაზე დიდ ნაწილს შეადგენს (47.4%) (გრაფიკი 6).

გრაფიკი 6: ასაკობრივი ჯგუფები

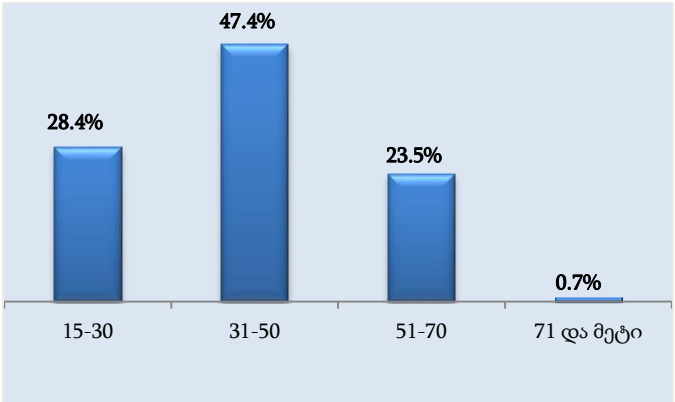

ვისთან ერთად ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები?

საერთაშორისო ვიზიტების 40.4% მარტო ხორციელდებოდა, ხოლო დანარჩენები ვიზიტების დროს ვიზიტორებს სულ მცირე ერთი კომპანიონი ჰყავდათ, რომელიც ხშირ შემთხვევაში ოჯახის წევრი ან ნათესავი იყო (31.6%). ვიზიტების 24.8%-ისთვის კი ვიზიტორის თანხმლები პირი მეგობარი იყო (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: ვიზიტისას თანმხლები პირი

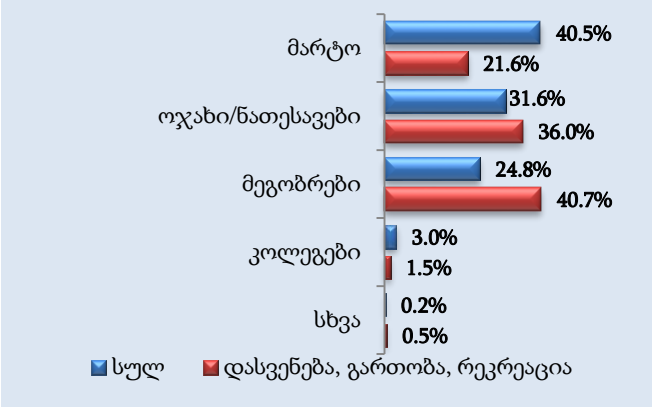

მამაკაცები უფრო ხშირად მგზავრობდნენ მარტო (43%) ვიდრე მდედრობითი სქესის წარმომადგენლები (35.3%). ვიზიტების დიდი ნაწილი (44.3%) ქალების მიერ ოჯახთან ან ნათესავებთან ერთად ხორციელდება, ანალოგიური მაჩვენებელი მამაკაცების შემთხვევაში 25.5%-ს შეადგენს.

რომელი განთავსების საშუალებებში ათევენ ღამეს საერთაშორისო ვიზიტორები?

2015 წელს საქართველოში ჩამოსული საერთაშორისო ვიზიტორების ჯამური ღამისთევების რაოდენობა 17,725,492-ს შეადგენს.

მათ შორის, ყველაზე მეტი ღამისთევა (39.1%) მეგობრებისა და ნათესავების სახლში განხორციელდა, 25.7% სასტუმროში გაჩერდა. სხვა ტიპის განთავსების საშუალებები ვიზიტორებს შორის ნაკლებად პოპულარულია (ღამისთევების 13.2% ნაქირავებ ბინაში, ხოლო 12.2% კი სასტუმრო სახლში განხორციელდა) (გრაფიკი 8).

გრაფიკი 8: განთავსების საშუალებები

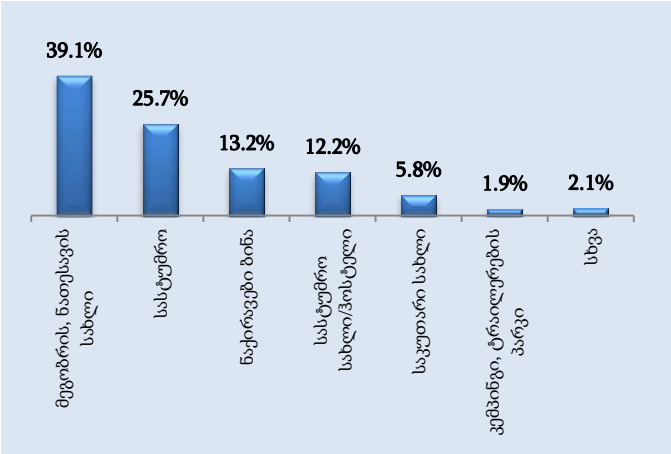

საშუალო ღამისთევების რაოდენობა ყველაზე დიდი იყო საკუთარ სახლში (9.4 ღამე), შემდეგ მოდის ნაქირავები ბინა (7.5 ღამე), მეგობრის / ნათესავის სახლი და კემპინგი (5 ღამე), სასტუმრო სახლი (3.6 ღამე), სასტუმრო (3.2 ღამე) და საავადმყოფო (2.5 ღამე).

რამდენს შეადგენს საერთაშორისო ვიზიტორების განხორციელებული დანახარჯები?

საერთაშორისო ვიზიტორების მიერ განხორციელებული დანახარჯების ჯამურმა მაჩვენებელმა 4.06 მილიარდ ლარს მიაღწია, ხოლო ერთი ვიზიტისას გაწეულმა საშუალო დანახარჯმა 772.1 ლარი.

დანახარჯების მნიშვნელოვანი წილი საკვებსა და სასმელზე (მთლიანი ხარჯები 24.1%) და განთავსების საშუალებებზე (19.8%) დაფიქსირდა. ასევე მნიშვნელოვანი წილით იყო წარმოდგენილი რეკრეაციულ და კულტურულ აქტივობებზე დანახარჯები (16.7%), ხოლო შოპინგზე ვიზიტორებმა მთლიანი დანახარჯების მხოლოდ 11.9% გასწიეს. დანახარჯების დეტალური ჩაშლა ქვემოთ არის მოცემული (ცხრილი 4).

ცხრილი 4:დანახარჯების სტრუქტურა

დანახარჯების კომპონენტები	მთლიანი დანახარჯი (ათასი ლარი)	წილი %
საკვები და სასმელი	978,176.7	24.1%
განთავსების საშუალებები	802,702.5	19.8%
რეკრეაცია, კულტურული და სპორტული აქტივობები	676,694.8	16.7%
შოპინგი	484,007	11.9%
ადგილობრივი ტრანსპორტი	268,088.9	6.6%
სხვა დანახარჯები	848,538.3	20.9%

მეზობელი ქვეყნებიდან თურქეთის რეზიდენტები ვიზიტზე ყველაზე მაღალი საშუალო დანახარჯით (1,152.4 ლარი) გამოირჩევიან, მას მოსდევს რუსეთი 720.6 ლარი, სომხეთი - 516.7 ლარი და აზერბაიჯანი - 420.8 ლარი.

ცხრილი 5: საშუალო დანახარჯები ქვეყნების მიხედვით

რეზიდენტობის ქვეყანა	საშუალო დანახარჯი (ლარი)
აზერბაიჯანი	420.8
თურქეთი	1,152.4
რუსეთი	720.6
სომხეთი	516.7
ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა	1,128.1
სხვა ევროპა	1,788.7
სხვა ქვეყნები	1,781.5

რამდენი ვიზიტი ხორციელდება ტურისტული პაკეტის საშუალებით?

საერთაშორისო ვიზიტების 97.9%-ის შემთხვევაში ვიზიტორებს არ უსარგებლიათ ტურისტული პაკეტით. შემენილი ტურისტული პაკეტით განხორციელებულ ვიზიტებში უცხოური და ქართული ტუროპერატოროების წილი 1.8% და 0.3% იყო. ჯამში 2015 წელს ტურისტული პაკეტის შესაძენად საერთაშორისო ვიზიტორებმა 220.6 მლნ. ლარი გადაიხადეს. (გრაფიკი 9)

გრაფიკი 9: ტურისტული პაკეტის გამოყენება

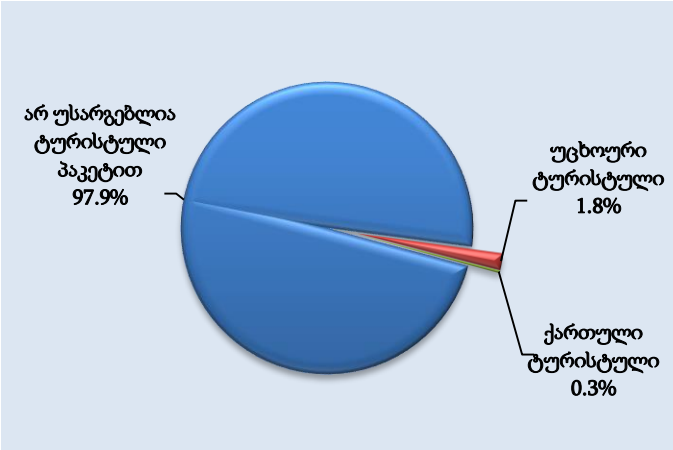

რომელია ტურიზმის პოპულარული აქტივობები?

ვიზიტისას ყველაზე ხშირად განხორციელებულ აქტივობებში შოპინგი (58.8%) და ადგილობრივი სამზარეულოს და ღვინის დაგემოვნება (56.3%) დაფიქსირდა. მას მოსდევს ღირსშესანიშნაობების, კულტურული და ისტორიული ძეგლების მონახულება (34%) (გრაფიკი 11).

გრაფიკი 11: პოპულარული აქტივობები

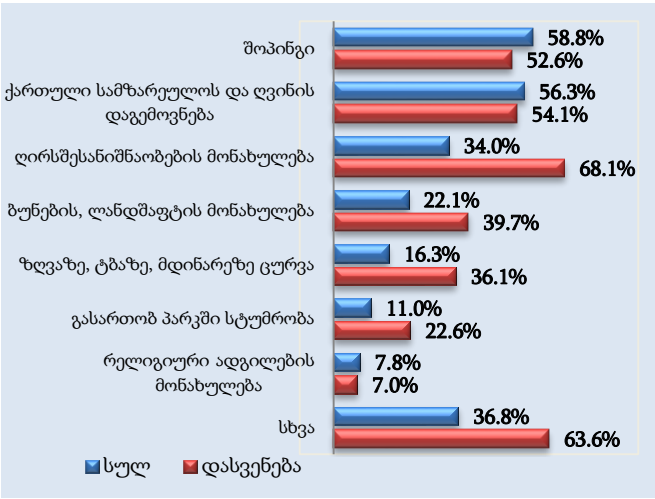

რამდენად კმაყოფილები არიან საერთაშორისო ვიზიტორები?

საერთაშორისო ვიზიტების 53.7%-ის შემთხვევაში ვიზიტორი ძალიან კმაყოფილი იყო განხორციელებული ვიზიტით, 35.8% - კმაყოფილი, ხოლო 0.7%-მა თავი შეიკავა პასუხის გაცემისგან. ზოგადი კმაყოფილების დონე 4.4-ს შეადგენდა (5-დან).

ვის მიერ ხორციელდება საერთაშორისო ვიზიტები ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით?

საერთაშორისო ვიზიტების უმრავლესობა დაქირავებული მომუშავეების მიერ განხორციელდა (44.8%). შემდეგ მოდის დამსაქმებლის (15.8%) და თვითდასაქმებულის (10.2%) კატეგორია (გრაფიკი 11).

გრაფიკი 11: საერთაშორისო ვიზიტების განაწილება ვიზიტორის ეკონომიკური აქტივობის მიხედვით

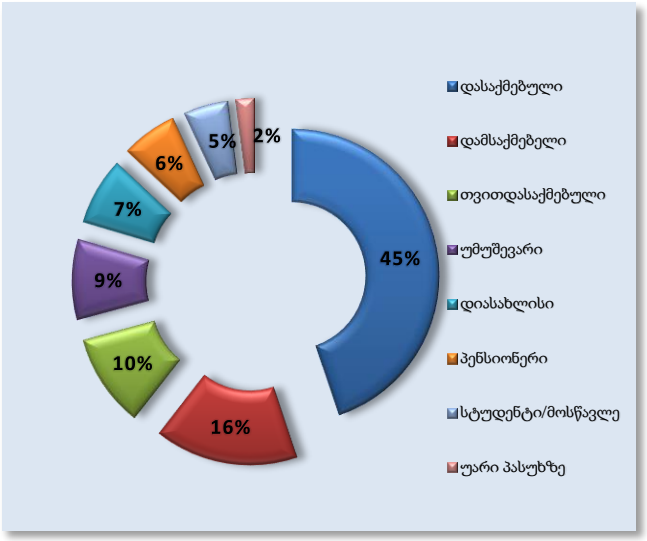

მეთოდოლოგია

სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების მიზნით სტატისტიკის ეროვნული სამსახური ატარებს საერთაშორისო ვიზიტორების გამოკითხვას. მონაცემების შეგროვება ხორციელდება პირისპირი ინტერვიუების ტექნიკის გამოყენებით. მეთოდოლოგია დაფუძნებულია მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის მიერ შემუშავებულ რეკომენდაციებზე.

ინტერვიუები ტარდება 15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორებთან, რომლებიც ტოვებენ საქართველოს ტერიტორიას. ინტერვიუები ტარდება თითოეული ტიპის სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებში (აეროპორტი, პორტი, რკინიგზა, სახმელეთო საზღვარი).

შერჩევის ზომა საზღვრების მიხედვით

საზღვრის ტიპი	საზღვრის დასახელება	შერჩევის ზომა
აეროპორტი	თბილისის აეროპორტი	1572
აეროპორტი	ბათუმის აეროპორტი	240
აეროპორტი	ქუთაისის აეროპორტი	300
სახმელეთო საზღვარი	სარფი	4392
სახმელეთო საზღვარი	ვალე	252
სახმელეთო საზღვარი	ნინოწმინდა	432
სახმელეთო საზღვარი	სადახლო	1488
სახმელეთო საზღვარი	წითელი ხიდი	1752
სახმელეთო საზღვარი	ცოდნა	504
სახმელეთო საზღვარი	ყაზბეგი	1068

კვლევა პროცესში გამოიკითხა 12,000-მდე რესპონდენტი. მონაცემების შეწონვა და შესაბამის პერიოდებზე განზოგადება განხორციელდა შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტის მიერ მოწოდებულ საზღვრის კვეთის მონაცემებზე დაყრდნობით. მეთოდოლოგიის მოკლე აღწერა მოცემულია ქვემოთ:

კვლევის მეთოდოლოგიის აღწერა

კვლევის მეთოდოლოგია	რაოდენობრივი კვლევა
კვლევის ტექნიკა	პირისპირი ინტერვიუ
კვლევის არეალი	საქართველო
სამიზნე ჯგუფი	15 წლის და უფროსი ასაკის საერთაშორისო ვიზიტორები
შერჩევის ზომა	12,000 რესპონდენტი
ინტერვიუს ხანგრძლივობა	10-12 წუთი

რეზიდენტობის ჭრილში მეზობელი ქვეყნების მონაცემები გაანალიზებულია განცალკევებულად – თურქეთი, რუსეთი, აზერბაიჯანი და სომხეთი. დანარჩენი ქვეყნები გაერთიანებულია შემდეგ კატეგორიებში: „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“, „დანარჩენი ევროპა“ და „სხვა“.

კატეგორიაში „ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა“ შემდეგი ქვეყნებია გაერთიანებული: ბელარუსი, ბულგარეთი, ჩეხეთი, ესტონეთი უნგრეთი, ყაზახეთი, ყირგიზეთი, ლატვია, ლიტვა, მოლდოვა, პოლონეთი, რუმინეთი, სლოვაკეთი, ტაჯიკეთი, თურქმენეთი, უკრაინა და უზბეკეთი.

კატეგორიაში „დანარჩენი ევროპა“ გაერთიანებულია: ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, დანია, ფინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, საბერძნეთი, ირლანდია, ისრაელი, იტალია, მალტა, ნორვეგია, ჰოლანდია, ესპანეთი, შვედეთი, შვეიცარია და გაერთიანებული სამეფო.

ქვეყნები, რომლებიც ზემოთ ჩამონათვალში არ ფიგურირებენ გაერთიანებულია „სხვა“ კატეგორიაში, ამ ქვეყნებიდან შემოსული მოგზაურების სიმცირის გამო.

ანგარიში მომზადდა საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის კვლევებისა და დაგეგმვის სამმართველოს მიერ.

ტელ: +995 322 43 69 99 (18 20)

ელ. ფოსტა: infostatistics@gnta.ge